„Minunata” nouă lume ecumenistă, tot mai aproape de Ortodoxie (II)

Partea a II-a. Ecumenism în ritm de diaspora.

O agenție de spionaj își propune să testeze loialitatea unei candidate dându-i un pistol cu gloanțe oarbe și ordonându-i să-și omoare soțul, cu care este lăsată singură într-o încăpere. Recrutorii aud din camera alăturată niște trosnete și apoi niște pocnituri ciudate, apoi liniște. Femeia iese victorioasă, plină de sânge, declarând:

– Pistolul n-a mers, așa că a trebuit să-l omor cu scaunul!

Motivat de lucrurile stranii descrise în prima parte a acestei serii de articole, m-am pus pe cercetat pe cont propriu.

În Italia, ca peste tot în diaspora, în a treia săptămână din ianuarie, se organizează săptămâna de rugăciune comună. Unii preoți ortodocși români anunță acest eveniment în bisericile pe care le păstorec, astfel încât cei care sunt interesați știu unde se realizează întâlnirile cu reprezentanții altor credințe. Aceste întâlniri care sunt promovate sunt diferite în conținut, locație și durată de la loc la loc. Fix în această perioadă, eu m-am apucat în ianuarie 2018 să colind ”zona Z” ca să observ ce comportamente prilejuiește pe la diferite parohii ortodoxe românești. Ce am aflat mi s-a părut cel puțin interesant, însă și mai interesant este ce se află despre asta căutând pe google.

De exemplu, într-un loc, întrebând care sunt obiceiurile prilejuite de această săptămână, am întrebat dacă se fac rugăciuni în comun la Biserica Ortodoxă sau la biserica catolică. Mi s-a răspuns de către unul din băieții care slujeau într-una din bisericile din ”zona Z” cam cu cuvintele: ”Sigur că da, se fac și la noi, și la ei, vin și aicea, mergem și noi la ei și ne rugăm cu toții împreună!”, de parcă ar fi cel mai firesc lucru.

În alt loc, preotul ortodox român paroh al locului s-a scuzat vreme de 5 minute

față de enoriașii săi explicând că a fost invitat la două evenimente ecumeniste care se întâmplau aproape în același timp și ar fi vrut să participe la amândouă dar nu-i permitea timpul.

În alt loc, preotul a scuzat atitudinea ”deschisă” față de catolici prin nevoia unei politeți afirmative în opoziție cu intoleranța religioasă, de parcă a refuza politicos să participi la asemenea întâlniri e ca și cum le-ai da în cap unor catolici.

În alt loc, preotul nu a spus absolut nimic despre asta când am asistat la predică și la discuțiile de la sfârșit, dar am aflat de pe internet că el participă frecvent la întâlnirile catolicilor. Ce coincindență, exact la fel face și preotul B! Cu ocazia asta, am aflat despre un șpil practic prin care unii preoți ortodocși pot alege să ascundă de enoriașii lor faptul că participă la asemenea întâlniri.

Când se caută numele unui preot pe google, de obicei se caută cu nume și prenume. Pare logic, corect? Doar vrei să fii sigur că cel despre care găsești informație e chiar cel despre care cauți. Dacă vei căuta așa, nu vei găsi prea multe informații despre participarea preotului ortodox din diaspora la eventuale evenimente ecumeniste, dacă el nu vrea să facă publică această informație. De ce? Pentru că formatul în care ei sunt trecuți în programul evenimentelor ecumeniste din timpul săptămânii de rugăciune comună este (uneori) cu inițiala prenumelui și cu numele de familie. Deci dacă părintele Ion Popescu (nume fictiv) din Livorno asistă la rugăciune comună cu catolicii, el poate fi trecut în program I. Popescu. Cei care au nevoie știu desigur că acela e preotul ortodox al comunității române din acel oraș. Dacă se face în schimb o căutare pe google folosind numele de familie al preotului și un anumit cuvânt cheie, de exemplu Popescu, preghiera, Livorno, se pot găsi informații despre participarea unui preot la asemenea evenimente. TOATE aceste evenimente includ rugăciuni. Și ce putem să credem, că atunci când catolicii se roagă iar preoții ortodocși români sunt prezenți, citesc ziarul? Să fim serioși! Sunt poze de la asemenea evenimente în care se arată clar că ortodocșii și catolicii se roagă împreună, chiar dacă nu oficiază slujba împreună. Iar tonul la asta o dau preoții. Chiar dacă ei nu spun nimic comunității din care fac parte, ei participă la aceste evenimente nu în calitate de persoane private, ci în calitate de reprezentanți ai comunităților pe care le păstoresc, în calitate de păstori ai enoriașilor lor. De asta și sunt invitați. Vom afla în curând și ce se poate întâmpla cu cine nu participă.

Documentându-mă în felul acesta despre participările preoților ortodocși din toată

”zona Z”, i-am luat la rând pe fiecare. Toate zecile de preoți din ”zona Z” care slujesc într-o parohie ortodoxă română. Despre marea majoritate, a fost destul de ușor să aflu de pe google în câteva ore că nu doar au participat la evenimente de rugăciune comună cu catolicii, ci și cât de deschiși sunt în legătură cu asta, comparând informațiile de pe site-urile ortodoxe locale cu cele care se găsesc pe site-urile catolice. La sfârșit, aveam o lista de 8 preoți despre care nu eram sigur, pentru că nu găsisem nimic clar într-un sens sau altul. Așa că le-am luat numerele de telefon și i-am sunat pe fiecare în parte. Fiecare din ei, în afară de unul (preotul D) a fost foarte deschis în a mă lămuri la telefon despre cât de iubitor este el cu catolicii. 7 împărtășeau o gândire ecumenistă. În câteva minute de discuții cu fiecare, m-am lămurit. Preotul D a avut un comportament evaziv, dând un răspuns care nu mi s-a părut deloc clar. Uimit cât de simplu este să aflu care preoți sunt ecumeniști și care nu, m-am dus la ”orașul X”, capitala ”zona Z”, să-l cunosc în persoană pe preotul D.

Cu speranța că am găsit un preot ”ne-ecumenist” în ”zona Z”, am început să particip la slujbele ținute de el și, în fiecare duminică, după slujbe, îl mai întrebam una-alta în direcția care mă interesa. Subiectul a fost evitat în primă instanță, dar după vreo 3 săptămâni, preotul D a început să capete încredere în mine și mi-a dezvăluit poziția lui. Mi-a spus că ecumenismul interconfesional e lucrarea masoneriei și că el nu este deloc de acord cu așa ceva în comunitatea de care răspunde. Mi-a confirmat că atâta vreme cât a fost el preot paroh acolo, în biserica pe care el o închiriază pentru slujbe nu s-au realizat slujbe ortodoxe la care să fi participat și preoți catolici și nici el nu a participat în cadrul săptămânii de rugăciune comună la vreun eveniment cu catolicii. În schimb, se temea să ia poziție deschis față de ierarhia bisericească, cu atât mai mult cu cât a observat că la două evenimente organizate de Biserica Ortodoxă Română în zona ”zona Z”, slujbe realizate de preoți ortodocși, între care a fost invitat și el să participe, au participat în calitate de observatori și preoți catolici. Acest lucru l-a luat prin surprindere: nu i s-a comunicat dinainte că ei vor fi acolo. Intuind probabil că acesta este un obicei al locului, a încetat să mai participe și la asemenea slujbe cu alți preoți ortodocși români. Ca urmare, niciun alt preot ortodox comun n-a mai venit să slujească împreună cu el în biserica pe care o păstorea și nu a primit nici măcar un diacon. Ce coincidență! Tocmai în luna în care a fost repartizat un diacon la parohia pe care o slujea, el a fost repartizat la altă parohie! Voi reveni la acest eveniment în partea a IV-a. Deci nema Sf. Maslu în parohia respectivă. Toate slujbele și Sfintele Taine: sfințire agheazmă, vecernie, liturghie,

spovedanie, împărtășanie și parastas trebuiau să fie făcute duminica de la ora 8 AM la ora 1 PM, în condițiile în care nu avea diacon, iar biserica trebuia decorată cu icoane de fiecare dată. Habar n-am când sau dacă făcea cununii și botezuri, mi-a fost și milă să întreb. La prima oră a duminicii, vedeai credincioși alergând dintr-o parte într-alta, punând icoane, scoțând obiectele de cult din spatele altarului, instalând pangarul și locul unde se aprind lumânările, în timp ce o femeie care citea niște rugăciuni dădea semne la unul sau la altul (”nu! Icoana cu Maica Domnului o pui mai sus! Nu acolo! În dreapta!”), iar preotul nu avea timp nici să-i coordoneze.

Înainte de momentul împărtășaniei, Sf. Liturghie se oprea pentru a spovedi vreo câteva zeci de credincioși (bineînțeles, pe repede-înainte), apoi se relua pentru împărtășanie. Preotul se arăta disponibil și-i încuraja pe enoriași să se spovedească sâmbătă seara, dar cine îl băga în seamă?

Într-o duminică, pe lângă această întreagă vânzoleală, pentru că nu s-au strâns suficienți bani pentru chiria bisericii în acea lună, după terminarea rînduielii creștine pentru Sf. Liturghie, credincioșii au fost invitați să participe la o prezentare promoțională de o oră a unui ”aparat-minune” de făcut masaj, la care vânzătorul care a ținut prezentarea și demonstrația a plătit câte 10 euro de fiecare participant preotului. După care toată lumea s-a grăbit la parastas. Mi se pare că o cucoană s-a arătat interesată să cumpere aparatul, așa că lucrurile pare că au ieșit win-win, așa cum se cuvine în business.

Ah, cred că e important să menționez și că preotul D avea în întreținere o familie cu 4 copii. Și locuia în afara orașului X. Efortul și dedicarea preotului D mi s-au părut impresionante. Desigur, unii au ales să nu vadă decât ce lipsea, fără să se întrebe din ce cauză o fi așa de greu pentru acest preot să se descurce singur în condițiile în care alți preoți români din alte parohii din zonă par să aibă mai multe resurse la dispoziție. Am putea fi tentați să credem că este vorba despre un caz izolat. Așa am tins și eu să cred, până să vorbesc cu preotul E. Cine e preotul E? E preotul care m-a lămurit cum stau lucrurile de fapt în spatele cortinei, într-o discuție privată.

Luând în considerare faptul că ecumenismul este un obicei pe față în rândul preoților ortodocși români din zona ”zona Z”, am considerat că ar fi util să aflu în ce măsură este acesta un obicei doar în rândul preoților români sau și al preoților ortodocși de alte nații și/sau din alte zone.

Am aflat, cu ocazia aceasta, că de exemplu în Luxembourg, toți preoții ortodocși în afară de unul care e cam bătrân și nu răspunde nici la telefon nici la e-mail, despre care nu am aflat informații concludente, sunt ecumeniști pe față. De asemenea, inclusiv preoții ruși ortodocși care slujesc în comunitățile din ”orașul X” sunt ecumeniști, în afară de unul.

Curios să-l întâlnesc pe preotul ortodox rus despre care nu am aflat informații concludente că ar fi sau nu ecumenist în zona ”orașul X”, m-am bucurat să aflu că, deși slujește într-o limbă pe care nu o înțeleg, este și vorbitor de limba română, așa că nu am avut probleme să comunic cu el. Acesta este preotul E și slujește la staroveri (lipoveni – n.n). Staroverii se află în comuniune liturgică cu Biserica Ortodoxă Rusa, după ce în secolul al XVII-lea au fost inițial nedreptățiți și alungați din Biserica Rusă pe temeiuri necanonice. Au fost repuși în comuniune în a doua jumătate a sec. XX. Reținerea lor în contactul cu restul lumii ortodoxe este de înțeles. În același timp, amândoi preoții ortodocși staroveri cu care am discutat în ultimul an mi-au demonstrat că sunt extrem de bine informați cu privire la ce se întâmplă în întreaga Biserică Ortodoxă. Așadar, aparenta lor izolare este pur și simplu o delimitare față de erezie, nu este o izolare informațională.

Preotul E mi-a spus că în urmă cu mulți ani, căutând biserici catolice în care să slujească Sf. Liturghie ortodoxă, a fost invitat în mod constant la evenimente ecumeniste. Modul în care mi-a explicat el acest fenomen este cam așa rezumat: ”catolicii te primesc la ei în casă pe te miri ce și mai nimica, doar cu condiția să aibă și ei acolo o prezență, să-și bage coada și să nu-i refuzi”. Astfel, de la loc la loc, comunitatea pe care o păstorește a fost dată afară din mai multe lăcașuri de cult catolice. Asta l-a pus într-o dilemă: fie alegea să permită prezența preoților catolici în sânul Ortodoxiei și să se roage împreună cu ei, chiar și la evenimentele organizate de catolici, fie alegea să își cumpere propria biserică. Pentru cei care nu înțeleg ce înseamnă asta, trebuie să menționez aceste detalii:

- chiria și utilitățile pentru bisericile ortodoxe din străinătate sunt plătite în mare parte de preot și comunitate, lună de lună
- chiria și utilitățile la o biserică sunt mult mai mari decât ar fi pentru un spațiu similar în România
- costul pentru achiziționarea unui lăcaș de cult se ridică de obicei la ordinul sutelor de mii de euro. Costul crește cu importanța orașului și zona.
- Preotul trebuie să mai și muncească la o slujbă ca să-și câștige traiul

pentru el și familia lui numeroasă, pe lângă timpul și banii investiți la biserică
- catolicii nu sunt tocmai entuziasmați la ideea ca ortodocșii să le cumpere bisericile în loc să le plătească chirie pentru ele
- dacă vă închipuiți că ortodocșii care locuiesc și muncesc în diaspora sunt mai darnici sau au de unde să dea mai mulți bani decât cei din România, atunci visați.

În condițiile acestea, preotul E a ales să continue să refuze invitațiile catolicilor (politicos, desigur). Ca o coincidență, din diferite motive, comunitatea pe care o păstorește preotul E a fost dată afară din loc după loc, ceea ce este ușor de observat în căutările de pe Google, luând în considerare adrese diferite la date diferite.

La un moment dat, preotul E a hotărât că ajunge și a hotărât împreună cu comunitatea să facă un efort financiar consistent și au reușit să cumpere un spațiu în ”orașul X” pe care să-l amenajeze drept biserică, astfel încât să nu-i deranjeze nimeni și să nu fie nevoit să cadă la compromisuri. Mi-a spus că în continuare primește o ștangă de invitații în fiecare an la evenimente ecumeniste, pe care le ține teanc fără să le dea curs.

Mi-a împărtășit că nu sunt singurul de la care a auzit că agheazma făcută de un preot ecumenist s-ar fi împuțit, acesta este un caz ce i-a fost relatat și de alți credincioși. Nu am pus mai multe întrebări referitoare la ce preoți sau din ce locuri, cu atât mai mult cu cât mi s-a părut că nici el nu cunoaște cât s-a generalizat ecumenismul în diaspora.

Așadar, dacă eu în calitate de creștin ortodox în diaspora doresc să merg la Biserica Ortodoxă și să particip la slujbele oficiate de un preot care să nu fie ecumenist, aveam două posibilități: ori să merg la Sf. Liturghie la preotul D, ori la preotul E. Preotul D era în 2018 singurul preot ortodox din regiune, ne-ecumenist, care slujea în limba română.

Așadar, de la facilitatea de a avea o biserică ortodoxă în oraș, chiar după colț, am ajuns la următoarea situație: trezit în fiecare duminică dimineață la 5.30, ca să plec din oraș pe la 7.30, să ajung în ”orașul X” pe la 9.30, să particip la slujbele care se terminau pe la ora 3 și întoarcerea acasă cu primul tren. La asta, se adaugă faptul că pe ninsori abundente sau pe grevă a lucrătorilor feroviari (destul

de des în regiunea în care locuiesc), trenurile puteau fi anulate unul după altul, ceea ce înseamna că trebuia uneori să aștept în gară 2 sau 3 ore. Deci ajungeam acasă pe la 7 sau 8 seara.

La scurt timp, m-am întors pentru aproximativ jumătate de an în ”orașul Y” din România, unde călătoria mea prin ”catacombele” ortodoxiei mi-au adus experiențe noi și mai interesante. Despre care vă invit să citiți în partea III a acestei serii de articole.

Mihai ”1/2 Ro, 1/2 It”.

Italia, februarie 2019